

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

OTRDIEN,
1992. gada
4. februārī

Nr.9 (6277)

Mazumtirdzniecības
cena 80 kapeikas

ZIŅAS

• Preiļos tuvākajā laikā tiks atvērts trikotāžas fabrikas (kopā ar Ogres trikotāžas kombinātu) firmas veikals. Panākta vienošanās ar pilsētas valdi, ka šim nolūkam izīrēs telpas pašreizējā pašvaldības ēkā (pirmajā stāvā).

• No Preiļiem gatavojas izbraukt un saņemt kompensāciju par atbrīvotajiem dzīvokļiem trīs ciitautiešu ģimenes.

• Šo ceturtdienu Preiļos Tukuma «Lauktechnika» organizē izbraukuma tirdzniecību, kuras laikā pārdos darba apģērbu. Tiesa, šoreiz to varēs iegādāties tikai zemnieku saimniecībās. Paredzams, ka tirdzniecība sāksies plkst. 11.00 Preiļu «Lauktechnikas» klubā.

• Latvijas Republikas Kultūras ministrija un E.Melngaiļa Tautas mākslas centrs rīko festivālu «Latvijas ziņģe—92». Tajā tiek aicināti piedalīties solisti — dziedātāji, kuru repertuāru veido sadzīviska rakstura dziesmas — «ziņģes». Uzstājoties katram dalībniekam jādzied divas dziesmas: viena populāra, no tautā zināmā repertuāra, otra — azāk dzirdēta, oriģināldziesma vai ziņģes apdare. Noslēguma koncertā tiks aicināti piedalīties republikā populāri šī žanra dziedātāji. Solistu sniegumu vērtēs žūrija Raimonda Paula vadībā. Latgales zonas skatei, kura notiks marta beigās Rēzeknē, cītīgi gatavojas lauku kapela «Jūlijs».

• Sešos mūsu rajona darba kolektīvos lekciju ciklu «Mājai un ģimenei» ir uzsākusi Latvijas Nopelniem bagātā kultūras darbiniece Nina Masilūne. Daudzo pavārgrāmatu autore šoreiz, runājot par ģimenes godiem, galda etiķeti un kulinārijas noslēpumiem, lielu vērību velta meistartīkļiem — kā pagatavot gardu maltīti šajos superdārgajos laikos bez liekas izšķērdības no tā mazumiņa, kas mums ir vēl pieejams.

• Notika rajona kultūras darbinieku seminārs. Pats būtiskākais — darba līgumu slēgšana ar vietējām pašvaldībām. Daudzviet domā par štatu samazināšanu. Nu vairs viens kultūras darbinieks nejutās drošs, viņš būs vajadzīgs.

• Enerģētiskā krīze sasniegusi arī Līvānos. Bioķīmiskā rūpnīca jau pārtraukusi ražošanu. Vakar atslēgta tvaika padeve māju būves kombinātam. Kādu laiku vēl strādās būvmateriālu un konstrukciju kombināts, bet ar stikla fabriku situācija neskaidra — cik ilgi tā izturēs bez tvaika, pateikt grūti. Uzņēmumu strādnieki un citi darbinieki tiek palaisti atvaļinājumos (arī uz sava rēķina, arī piespiedu kārtā).

Šādu informāciju «Novadniekam» vakarīt sniedza Līvānu pilsētas valdes priekšsēdētājs Arnolds Jelisejevs. Viņš arī uzsvera, ka šobrīd galvenais esot izturēt vismaz līdz martam un nodrošināt dzīvojamo māju apkuri.

PRECIZĒJUMS

Mūsu avīzes iepriekšējā numurā publicētajā materiālā «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» informācijas aģentūra LETA pielāvusi neprecizitāti. Trešās grupas invalīdi no šī nodokļa maksāšanas pilnīgi atbrīvoti, ja ar nodokli apliekamie ienākumi darba vietā nepārsniedz 500 rubļus (nevis 460 rubļ.).

Valūtas apmaiņas kurss Līvānu maiņas kantorī

1992.gada 3.februārī (pēcpusdienā)

Valūta	Iepērk	Pārd.
1 ASV dolārs	120	135
1 vācu marka	74	83
1 Austrālijas dolārs	75	96
1 sterliņu mārciņa	1 75	230
1 somu marka	22,5	30
1 zviedru krona	18	23,6
1 Kanādas dolārs	83,3	113

• RAJONA TDP PREZIDIJĀ

22 jautājumi piecās stundās

izskatīti TDP prezidija sēdē 29.janvārī.

Sadaļā «Pamatjautājumi sesijai» prezidijs caurskatīja lēmumu projektus, kas rīt tiks piedāvāti deputātiem apspriešanai: par 19.sasaukuma rajona TDP sesiju lēmumu izpildi, par ekoloģijas problēmām, zemes reformas gaitu, budžetu pirmajam pusgadam, par RIK sociālo objektu celtniecību u.c.

Sadaļā «Dažādi jautājumi» tie patiesi bija daudz un dažādi. Vairāki no tiem galīgai izlemšanai tika atstāti līdz sesijai. Piemēram, rajona prokurora A.Pauras ziņojums par RIK priekšsēdētāju I.Sniķeru. Pareizāk sakot, par pārbaudes rezultātiem, kurus devusi kādas sūdzības izskatīšana par RIK priekšsēdētāja braucienu uz ārzemēm. Prokurors konstatējis pārkāpumus, par kuru atbilstību patiesībai prezidija locekļi nešaubījās, un tā kā pats I.Sniķers sēdes dienā bija Rīgā, šo jautājumu pat neapsprieda, bet atstāja līdz sesijai.

Izskatīti divi jautājumi par masu informācijas līdzekļu — «Novadnieka» un Latgales televīzijas — daļēju finansēšanu. Šai ziņā, atšķirībā no attieksmes pret Latgales televīziju, labvēlība pret rajona laikrakstu nebija manāma. Tāpēc LTS mākslinieciskais vadītājs Uldis Dvinskis atgriezās Rēzeknē ar 70 tūkstošiem rubļu pirmajam pusgadam, bet «Novadnieka» redaktors Pēteris Pīzelis ar pamācībām un uzdevumu vēlējis visu pārdomāt un iesniegt rajona vadībai savus lūgumus un priekšlikumus. Te gan jāpiebilst, ka rajona vadības nostāja pret rajona laikrakstu jau vairākus mēnešus ir tēraudstingra: avīzei jādzīvo pašai, un uz dotācijām no rajona budžeta tai nav ko pretendēt!

Pamatojoties uz pagastu sekretāru iesniegumu (neapmierinātību ar savu algu kategoriju), atcelts rajona TDP prezidija lēmums par kategoriju piešķiršanu pagastu valžu priekšsēdētājiem un sekretāriem. Līdz ar to katrā pagastā nāksies šo jautājumu izskatīt sesijā un pašiem nolemt, kādu algu vietējie varasvīri turpmāk saņems.

Izskatīti jautājumi par vairāku pilsoņu problēmām ar dzīvojamo platību. Piemēram, G.Ruskulis daudzas instances ir apgājis un uz prezidija sēdi bija ieradies, jo uzskata, ka viņam Preiļos ir tiesības bez rindas saņemt dzīvokli. Prezidijs nolēma, ka šis jautājums būs jāskata pilsētas sesijā. Līvānietim I.Svirskim problēmas sākās pēc tam, kad viņš savu dzīvojamo māju likumīgā kārtā sāka būvēt bijušās pareizticīgo baznīcas sienās. Māja vēl nav pabeigta, taču sabiedrības attieksme pret draudžu īpašumu mainījies, un ar šo problēmu saistītie papīri jau ilgāku laiku ceļo starp Līvānu pilsētas un rajona varas instancēm. Prezidija locekļi uzskatīja, ka vispareizāk būtu pilsonim Svirskim atbilstoši jaunbūves

novērtējumam izsniegt kompensāciju un piešķirt viņam Līvānos dzīvokli. Zemnieks Paukste no Rožkalnu pagasta vēlējas, lai no rajona budžeta tiktu finansēta viņa mājas celtniecība. Prezidijs šo lūgumu neatbalstīja.

Vēstulē, ko parakstījuši Jersikas piensaimnieki, bija izteikts lūgums Līvānu pienotavu, kas brīvvalsts laikā piederējusi piensaimniecības biedrībai, atdot atpakaļ piensaimniekiem. Šis jautājums tika atlikts, jo nebija skaidrs, kas īsti šodien pārstāv bijušo piensaimniecības biedrību.

Prezidijs nolēma atbalstīt N.Leonova priekšlikumu par rajona apgādi ar akmeņogļēm. Kā izrādās, tās ogles, ko pašreiz kurinām, ir N.Leonova atgādātas un nāk no Vorkutas, kur viņš irē šahtu. Līdz šim atvestās ogles N.Leonovs par 150 rubļiem tonnu pārdeva «Latgales siltumam», kurš rajona iedzīvotājiem un organizācijām tās savukārt pārdeva par 370 rubļiem par tonnu. N.Leonovs gatavs rajonam piegādāt ap 40 000 tonnām ogļu gadā un pārdot tās bez starpniekiem par jau minēto summu — 150 rubļiem par tonnu. Prezidijs nolēma atbalstīt līguma slēgšanu starp RIK un N.Leonovu, kā arī ogļu bāzu izveidošanu Līvānos un Preiļos.

I.Muzikants informēja par stāvokli ar degvielu. (Rajons degvielu nesaņem jau aptuveni trīs nedēļas. Noteikti stingri limiti. Pateicoties I.Sniķerim un I.Anspokai, mūsu rajonā stāvoklis ir labāks, kā citos rajonos. Taču rajona izpildkomitejai ļoti grūti kontrolēt situāciju, jo degvielas uzpildes stacijas pakļautas «Latvijas naftai» un ne visai grib ievērot rajona pašvaldības rīkojumus.)

I.Muzikants ziņoja arī par rajona ceļu stāvokli un karjeriem, kuru izmantošanu rajona ceļu pārvaldei daļa laba saimniecība sākusi aizliegt. Cik noprotams, tas ir ļoti nopietns jautājums, un to prezidijs atstās izskatīšanai aiznākošajā sesijā.

Savukārt šai sesijai tika atstāta rajona SPK darbinieku vēstule ar pretenzijām par maksas medicīnisko aprūpi mūsu rajonā un arī par rajona budžeta tēriņa noslēpumā turēšanu. (Vārbūt, patiesi, ja deputāti rīt šo jautājumu neaizmirsīs, mēs kādreiz arī uzziņāsim, kur un kā tiek iztērēti rajona budžeta — rajona iedzīvotāju — līdzekļi.)

Vēl prezidijs apsprieda un rajona izpildkomitejai uzdeva sagatavot priekšlikumus par jauna dispečerdiesta izveidi Līvānos un Preiļos. Tas pastāvošajos degvielas ekonomijas apstākļos nodarbotos ar transporta, kravu un papildkravu koordinēšanu starp pilsoņiem, organizācijām un iestādēm. Prezidija locekļi gan izteicās, ka tas nebūt neesot pašvaldības uzdevums, taču dzīve liekot pieņemt arī neordinārus lēmumus.

S.Jokste

TV skatītājiem būs neērtības

Sakarā ar to, ka Televīzijas un radio komiteja aizliegusi avīžu redakcijām publicēt televīzijas programmu bez līguma noslēgšanas, arī «Novadnieks» nevarēja publicēt šīs nedēļas TV programmu. Kā būs turp-

māk, patlaban pateikt nevaram, jo par TV programmu publicēšanu minētā komiteja prasa pārāk lielu maksu, kura diez vai redakcijai būs pa kabatai, turklāt tiek izvirzītas arī citas prasības.

UZMANĪBU: CŪKU MĒRIS!

Dažās Liepājas un Daugavpils rajona saimniecībās uzliesmojis cūku mēris. Apdraudēts arī Krāslavas rajons. Ar iepirktajiem sivēniem šis neārstējamās infekcijas slimības ierosinātājs mūsu republikā ievests no Lietuvas. Ir ziņas, ka cūku mēris plosās arī Krievijas un Baltkrievijas fermās. Tātad šis vīruss ir ceļā uz Latviju un apdraud visus pierobežas rajonus.

Valsts veterinārā departamenta uzraudzības sektora vadītājs Arnolds Žilvinskis pastāstīja, ka cilvēkam šī slimība nav bīstama. Necieš arī citi dzīvnieki. Turklāt veiktie profilaktiskie pasākumi ir pietiekami, lai mēris neuzliesmotu lielajos cūku kompleksos. Uz laiku ierobežota arī tirdzniecība ar sivēniem. Pie-

robežas rajonos aizliegts kaut cūkas mājas apstākļos, tas jādara sanitārajās kautuvēs. Nobeigušos cūku ķermeni tiek utilizēti. Diemžēl konstatēts, ka mēris skāris arī mežacūkas — ir atrasti nobeigušies dzīvnieki. Daugavpils rajonā organizētās kontrolmedības bijušas neveiksmīgas, jo nav izdevies uziet kaut vienu dzīvu mežacūku. Tādēļ infekcijas lokalizācija šeit ir problemātiska, bet kas attiecas uz cūku fermām — tagad viss atkarīgs tikai no individuālo cūkkopju un veterinārdienestu godprātības sanitāro noteikumu ievērošanā.

Ineta Meimane,
LETA korespondente

Gaļa kļūst dārgāka

Kolhozu priekšsēdētāji sanākuši kopā, lai izstrādātu vienotas prasības gaļas iepirkuma cenām turpmāk, vienojās, ka pienu ražotāji ir gatavi pārdot par iepriekšnoteiktajām cenām, kad 1 kilograms pirmās šķiras neatdzesēta piena maksāja 4 rubļi 80 kapeikas, taču gaļas iepirkuma cenām jāklūst lielākām. Vismaz ražotāji tā vēlas. Lauksaimnieki pārstrādes uzņēmumiem piedāvās pirkt cūkgaļu par 28 rubļiem, liellopu gaļu par 22 rubļiem, aitas gaļu par 15 rubļiem, bet putnu gaļu par 18—20 rubļiem kilogramā. Protams, kamēr šī produkcija nonāks veikalos, tā kļūs vēl dārgāka.

«Jā» vai «nē» šādām iepirkuma cenām teiks komisija, kad kārtējo reizi sanāks kopā produkcijas ražotāji, pārstrādātāji un realizētāji. Bet galīgo vārdu tomēr sacīs iedzīvotāji, jo jau pašreizējās gaļas cenas kož katram.

Lauksaimnieki vienojās, ka gadījumā, ja vēl pieaugs energoresursu un degvielas cenas, tad šo starpību viņi noteikti liks klāt iepirkuma cenām.

A.Veldre

Samazinās piena un gaļas produktu realizācija

Līdz ar cenu kāpumu samazinās gaļas un tās izstrādājumu, kā arī piena realizācija. Preiļu patērētāju biedrības valdes priekšsēdētāja Olga Kukore informēja — pagājušā gada janvārī patērētāju biedrības veikalos pārdotas 9,8, bet šogad — tikai 5,9 tonnas gaļas. Pērn janvārī pārdeva 7,2 tonnas desu (un tas nebūt neapmierināja pieprasījumu), šogad iztirgota 6,1 tonna. Veikalos gandrīz vairs nepērk liellopu gaļu. Piemēram, Preiļu piena veikala gaļas no daļā nedēļas laikā iztirgo labi ja 15 kilogramus liellopu gaļas. Agrāk pieprasījums pēc tās tomēr bija daudz lielāks.

Krasi samazinājies piena, sviesta, kefīra un citu piena produktu realizācija. Piena produktus pērk par 30 procentiem mazāk nekā pērn. Iedzīvotāji izsaka neapmierinātību par putnu gaļu, kura ir dārga, bet visai apšaubāmas kvalitātes.

Aina Iļjina

«NOVADNIEKS» IZŅĀKS PĒC NEDĒĻAS

Latvijas Republikā sāk neiznākt preses izdevumi. Trūkst, pareizāk sakot, nav pavisam avīžu papīra. Slokas kombināts pārtraucis tā ražošanu, jo nevar samaksāt valūtā par nepieciešamajām izejvielām, bet Krievija savu papīru pāri robežai netai.

Pamazām viena pēc otras sāk neiznākt arī vietējās avīzes. «Novadniekam» no vecajiem krājumiem palicis papīrs vairs tikai dažiem numuriem. Šī iemesla dēļ, proti, lai to izlietotu taupīgāk un rajona iedzīvotāji pavisam nepaliktu bez laikraksta jau pēc nedēļas, «Novadnieku» ceturtdien neizdosim. Tātad — nākamo numuru lasītāji saņems 11.februārī.

Patlaban valdība risina papīra jautājumu. Papīru meklē arī izdevniecība «Avīze» un pati redakcija (ja kādai rajonā esošai firmai ir iespējas mums piedāvāt savus pakalpojumus papīra sagādē, lūdzam zvanīt. Vajadzīgs ofseta papīrs rulonos, platums 60 cm). Ticam, ka situācija stabilizēsies, un savu avīzi lasītāji saņems regulāri.

**• Preiļu rajona Tautas deputātu padomes deputātiem
• Laikraksta «Novadnieks» lasītājiem**

1991.gada 15.novembrī rajona TDP sesijā pieņēma lēmumu uz rajona avīzes bāzes izveidot pašvaldības uzņēmumu «Novadnieks», kā arī pārņemt no apgāda «Avīze» rajona laikraksta dibinātāja un izdevēja tiesības. Tam piekrita arī redakcija. Situācija tobrīd bija tāda, ka valdība ar 1.decembri varēja apturēt avīzes izdošanu, jo «Novadnieka» redakcija, tāpat kā visu vietējo avīžu redakcijas, nebija reģistrēta saskaņā ar likumu par uzņēmējdarbību. Redakcijai vajadzēja steidzami nokārtot savu juridisko statusu. Pašvaldības uzņēmuma variantu izvēlējāmies tieši šī apstākļa dēļ, nevis tādēļ, ka «Novadnieks» tobrīd «grima».

Lai vietējo redakciju īpašumu nodotu pašvaldībām, bija vajadzīgs republikas Ministru Padomes rīkojums. Rajona TDP sesijā pieņemtais lēmums tika nosūtīts valdībai, bet tā, tāpat kā no citiem rajoniem saņemtos, to vēl nav izskatījis. Tādējādi «Novadnieka» redakcija, kā iepriekš, ir apgāda «Avīze» sastāvā.

Šī gada janvāra vidū, kad papīra un dažādu pakalpojumu cenas sāka celties fantastiskā ātrumā, kļuva skaidrs, ka «Novadnieka» cena abonentiem — 23,5 kapeikas par vienu eksemplāru — nespēs nosegt izdevumus. Lai avīze izdzīvotu pašreizējās ekonomiskās krīzes apstākļos, lai kļūtu pieejama rajona iedzīvotājiem, atlika divi ceļi — lūgt dotāciju no rajona budžeta vai arī paaugstināt laikraksta cenu. Kā parādīja aprēķini, dotācija varētu sasniegt pat 500 tūkstošus rubļu. Rajona TDP priekšsēdētājs I.Muzikants pateica, ka uz tādu summu redakcija šogad nevar cerēt. Tāpēc, lai kompensētu izdevumu pieaugumu, bijām spiesti izvēlēties otru ceļu — palielināt laikraksta cenu. Diemžēl arī jaunā cena vairs pilnībā segt visas izmaksas nespēj, bet šajā gadījumā dotācijas summa samazinās vismaz līdz 200 tūkstošiem rubļu gadā. Piebūsim, ka Latgales televīzijas vajadzībām pirmajā pusgadā no rajona budžeta nolemts atvēlēt 70 tūkstošus rubļu.

Pirms divām nedēļām rajona vadība, runājot Muzikanta kunga vārdiem, «lai glābtu «Novadnieku», nolēma atteikties no pašvaldības uzņēmuma veidošanas, tā vietā piedāvājot dibināt SIA, kā dibinātājiem piedaloties rajona padomei, Daugavpils SIA «WEST—EAST» un redakcijai. SIA «WEST—EAST» ir paņēmusi nomā Daugavpils tipogrāfijas Preiļu iecirkni, un tās plānos esot, piesaistot redakciju, izveidot Preiļos poligrāfijas bāzi dažādas iespiedprodukcijas izdošanai. Diemžēl jau pašā sākumā mūs darīja piesardzīgus tas, ka sākotnējā variantā SIA dibināšanā redakcija kā dibinātājs nemaz nebija paredzēta.

Redakcijas darbinieku sapulcē, piedaloties rajona vadītājiem un SIA «WEST—EAST» pārstāvim Ē.Didriksonam, dzirdējām daudz vilinošu solījumu. Tika nolēmts vēlreiz tikties pēc nedēļas, lai galīgi vienotos — vai nu redakcija piedalās SIA dibināšanā vai arī izvēlas pati savu ceļu un dzīvo, kā grib. Otrajā sanāksmē, kas notika 28.janvārī, redakcija nobalsoja par piedalīšanos SIA dibināšanā.

Pirmkārt, kā sapratām, pašvaldības uzņēmuma variantam ir jau pārvilka svītra. Otrkārt, pašreizējais apstākļos veidot pašiem savu SIA ir tikpat kā neiespējami. Un ne tikai tāpēc, ka būs problemātiski izdzīvot tagadējās krīzes situācijā, bet arī tādēļ, ka diezin vai tas būs iespējams praktiski. Mums gandrīz vai atklātā valodā (tas izskanēja arī nesen notikušajā rajona TDP prezidija sēdē) tika pateikts, ka vietējā vara, tiklīdz redakcijas īpašums ar Ministru Padomes rīkojumu pāries tās pārziņā, var visu, pat avīzes nosaukumu, paņemt sev, visus atbrīvot no darba, un pēc tam veidot jaunu avīzi. Izrādās — redakcijas mantība, kura radīta no mūsu pašu nopelnītajiem līdzekļiem, bieži vien knapinoties un līdzekļus lielākoties atraujot no darba algas fonda, nemaz mums nepieder. Tas esot valsts īpašums, un vietējā vara tās vārdā ar to varot darīt, ko vien vēlas.

Tieši tonis, kādā mūs grib piesaistīt jaunas SIA veidošanā, zināmā mērā — pat tā ultimātīvais raksturs, liek domāt, ka vienam otram, kurš šobrīd ir pie varas (starp citu, arī ar rajona avīzes atbalstu — atcerēsimies vēlēšanu kampaņu), ne tik daudz rūp pati avīzes izdzīvošana, cik tās kursa maiņa. Jā, mēs zinām un no mums to pārāk arī neslēpj, ka rajona vadība, jo sevišķi — izpildkomitejas aparāts, ir gaužām neapmierināts ar publikācijām, kurās vērtēta tā darbība. Negribam nevienu apvainot, bet tas sāk atgādināt ne visai tālo pagātni, kad redakcijai, ko un kā rakstīt, diktēja kompartijas komiteja. Domstarpības vai pretenzijas, ja tādas ir, jārisina likumā par presi noteiktajā kārtībā.

Otrs aspekts, kāpēc piesardzīgi izturamies pret iesaistīšanos SIA veidošanā, ir tīri praktiskas dabas. Rajona padome kā dibinātājs tajā ieies ar datoriem, kurus nopirkusi redakcijai rajona izpildkomiteja, SIA «WEST—EAST» — ar savu daļu, bet ar kādu īpašumu tajā ieies redakcija, ja tai, kā minējām, it kā nekā nepieder? Vai nebūs tā, ka redakcija tur būs kā tāds pastarītis, kurš ar savu darbu vairo bagāto brāļu pūru? Turklāt mums tā arī nav skaidrs, par kādiem līdzekļiem tiks izdota rajona avīze. Mums saka — no peļņas, ko gūs SIA. Bet no kā radīsies šī peļņa, ja SIA «WEST—EAST» tuvākajā laikā, vismaz šogad, nesola, ka tā spēs organizēt laikraksta iespiešanu Preiļos? Varbūt no tiem ienākumiem, ko spējienemt nomā paņemtais tipogrāfijas Preiļu iecirknis? Šie ienākumi, pirmkārt, ir pārāk mazi, otrkārt — tie kā bija, tā arī paliks SIA «WEST—EAST» ienākumi. Varbūt no datoriem? Bet tādā gadījumā tikpat labi tos var izmantot arī pašvaldības uzņēmuma sastāvā. Un, ja SIA «WEST—EAST» ir kādi pasūtījumi, laipni lūdzam — taču tikai uz abpusēji izdevīgiem noteikumiem, uz līguma pamata.

Tāpat arī SIA sastāvā rajona avīzi materiāli atbalstīt neviens negrasās. Pat vairāk — jau minētajā redakcijas darbinieku sanāksmē izskanēja doma, ka, lai redakcija arī SIA sastāvā nosegtu savus izdevumus, vajadzēs samazināt avīzes izdošanas biežumu, arī tās formātu. Citiem vārdiem, mums tik un tā vajadzēs kulties, kā protam un varam.

Sakarā ar to, ka jautājumu par «Novadnieku» rīt tiek plānots izskatīt sesijā, redakcija ierosina:

1. Atsiāt spēkā rajona TDP sesijas lēmumu par pašvaldības uzņēmuma «Novadnieks» izveidošanu (kā tas tiek darīts Dobeles, Cēsu, Valkas, Krāslavas, Rēzeknes, Daugavpils un daudzos citos rajonos), kas jau noteica redakcijas juridisko statusu.
2. Rajona izpildkomitejai nodot nomā redakcijai datorus, noslēdzot attiecīgu līgumu.
3. Piešķirt «Novadnieka» izdošanas izdevumu segšanai šī gada pirmajam pusgamam no rajona budžeta 100 tūkstošus rubļu.
4. Papildināt iepriekšējās sesijas lēmumu ar punktu, ka rajona likvidēšanas gadījumā par pašvaldības uzņēmuma pārmantotāju, ieskaitot datorus kļūst Preiļu pilsētas pašvaldība.

Un pēdējais. Ļoti nekorekti, lai noteiktu vairāk, ir dzirdēt no rajona vadības, ka redakcija grib «baroties no budžeta pīrāga». Rajona budžets — tie ir nodokļi, kurus maksā visi rajona iedzīvotāji, un tieši nodokļu maksātājiem civilizētā valstī ir noteicošais vārds, kur un kādiem mērķiem līdzekļus izlietot. «Novadnieks» patlaban ir ne tik vajadzīgs pašai redakcijai, cik mūsu cilvēkiem kā vienīgais pašlaik esošais informācijas avots par notiekošo rajonā.

Laikraksta «Novadnieks» redakcija

P.S. Patiesi demokrātiskā valstī pret presi nebūt neizturas tikai kā pret tirgus preci, bet apzinās arī tās kultūrvēsturisko un sabiedrības pašpārvaldes lomu. Tāpēc daudzās valstīs (Vācijā, Norvēģijā u.c.) nelielos, konkurētspējīgos izdevumus dotē vai nu valdība vai vietējā municipālitate, lai radītu preses daudzveidību un nodrošinātu visiem cilvēkiem vienādas iespējas brīvi paust savus uzskatus.

Ražošanas apvienības «Lauktechnika» traktoru un mašīnu tehnisko apkopju stacijas ļaudis izdara ne tikai tehniskās apkopes, bet uzsākuši arī jaunu agregātu izgatavošanu. Piemēram, aizvadītajā gadā izgatavoti 60 siena vālotāji «Jula». Saražoto tehniku tirgo paši, atbilstoši izejvielu un komplektējošo detaļu pieaugumam.

Attēlā: stacijas priekšnieks Vitālijs Ondzulis (centrā) ar «Julu» ražošanas ceha labākajiem strādniekiem Anatoliju Cibuli, Valēriju Namestnikovu, Georgiju Ivanovu un Valēriju Bogdanovu.

J.SILICKA foto

**Statūti jauni,
problēmas —
vecās...**

Latvijas patērētāju biedrību savienības ārkārtas kongress pieņēma jaunus statūtus saskaņā ar Latvijas Republikas likumu «Par kooperatīvajām (kopdarbības) sabiedrībām.» Par kongresa gaitu un būtiskākajiem jautājumiem, ko apsprieda delegāti, stāsta rajona patērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājs Leonards Šustovs.

— Šustova kungs, informējiet, lūdzu, iedzīvotājus par galvenajām izmaiņām patērētāju kooperācijas statūtos.

— Pirmkārt, patērētāju biedrību savienība vairs nebūs augstākstāvošs diktāta orgāns, bet gan konsolidējoša savienība, kura visas republikas kooperāciju pārstāvēs valdībā, starptautiskajā aliansē, nodarbosies ar preču resursu iepirkšanu lielos apjomos (kas nav iespējams katrai biedrībai).

Otrkārt, republikas kooperācija ir organizācija, kurai pieder liels īpašums, un savas darbības rezultātā tā gūst peļņu. Turpmāk šī peļņa pa rajoniem tiks sadalīta dividendu veidā, nevis kā agrāk, kad augstākstāvošā organizācija noteica, cik, kas un kam piederēs. Tiesa, nepieciešamības gadījumā, ja, piemēram, mēs vai kāds cits rajons veiks kapitālceltniecību, domās paplašināt ražošanu, varēs līdzekļus aizņemties uz izdevīgākiem noteikumiem nekā no valsts bankas.

Treškārt, patērētāju biedrību savienība neiejauksies rajona kooperācijas darbībā. Uz vietām esam tiesīgi izlemt visus jautājumus. Arī rajonā ir ievēlota padome, kura koriģēs mūsu darbību.

Republikas patērētāju kooperācijai ir pietiekoši daudz līdzekļu, lai nodibinātu savu banku. Par to runāja, un, acimredzot, šāda banka izveidosies.

Kongresa gaitā pieņemti divi papildus lēmumi, kurus nosūtīja republikas valdībai. Uzskatu, ka tos pieņemot, var normalizēties iedzīvotāju apgāde ar rūpniecības precēm. Viens no tiem — noteikt valsts pasūtījumu ražotājiem, lai vismaz minimāli tiktu saražotas pirmās nepieciešamības preces lauku iedzīvotājiem. Šobrīd ražotājiem atļauts viss, tāpēc nav nejausība, ka pārtraukta pat darba drēbju un apavu ražošana, kas rada pamatotas iedzīvotāju bažas.

Otrais lēmums bija par to, ka valdībai ir jāpārskata apgrozījuma nodokļu sistēma. Daudzīe pieņemumi ne tikai apgrūtinā tirdzniecības organizācijas darbu, bet rada neapmierinātību arī iedzīvotājos. Pašlaik vairumtirdzniecības bāzē jāveido piecas cenas, lai nonāktu līdz vienotai. Tas taču vairs nav normāli! Valdības nodokļu sistēma jāvienkāršo.

— Debatēs runājāt arī jūs. Par ko?

— Iepazīstināju ar kritiskajām piezīmēm, kuras izteica mūsu rajona paju biedri, kad apspriedām statūtu projektu. Teicu arī to, ka iedzīvotāji, neskatoties uz republikā sācītajā diskusiju par patērētāju kooperācijas sadrumstalošanu vai tās īpašuma privatizēšanu, ir gluži pretējās domās. Kooperācija ir nepieciešama, un diemžēl pa-

gaidām vienīgi tā kaut cik aizsargā pircēju intereses.

Izteicu savus vērojumus par pārējo veikalumu rajona iedzīvotāju apgādē ar pārtikas un rūpniecības precēm. Par veikalumu varam nosaukt vienīgi agrofirma «Turību» Preiļos. Šis veikals patiešām reāli palīdz nodrošināt pilsētniekus ar pārtiku. Pārējās ir tirgotavas, kur notiek preču pārsūknēšana. Tiesa, cilvēkiem par pārpirkto precī jāmaksā vismaz trīs cenas, nekā tas ir mūsu veikalos. Bez jebkāda darba šī nauda nonāk veiklu privatizētāju rokās un kabatā, bet iedzīvotāju apgāde neuzlabojas.

— Kādi viedokļi bija jūsu kolēģiem no citiem rajoniem? Īpaši — ko sacīja lauku rajonu delegāti?

— Ļoti kritiski un būtiski runāja Balvu rajona delegāte Bites kundze, kura savā runā vērsās pret valdības politiku. Nevaru nepieņemt kolēģi, ka pašreizējā biržu politika Latvijā ir nelietderīga. Tas ir absurds, ka biržas izpumpē precī no uzņēmuma, un cilvēkiem par to nākas maksāt dārgāk nekā tad, ja saražoto produkciju pārdotu kooperācijas vai valsts tirdzniecības veikalā. Biržas attaisnojas valstī, kuras ražo daudz preču un ir grūtības ar to realizāciju. Mums šobrīd ir pretēja situācija.

Delegāte ar bažām runāja par to, ka jāatjauno dažādas ražotnes, kuras pārtraukušas savu darbību vai pārkvalificējušas, kā rezultātā radies pirmās nepieciešamības rūpniecības preču deficīts. Visi runātāji ar satraukumu runāja par pašreizējo cenu politiku. Cik var augt pārtikas un rūpniecības preču cenas! Cik liela daļa cilvēku šobrīd var reāli nopirkt mēbeles, pārtiku? Nevar līdz bezgalībai kāpināt cenas, nepalielinot ražošanu, un mēģinot valsts ekonomiskās problēmas risināt tikai uz cilvēku rēķina. Kas nu tās vairs par brīvajām cenām, ja sarūk, nevis palielinās ražošana! Diemžēl situācija ir satraucoša. Ja valdība steidzami neko nedarīs, var rasties šobrīd neprognozējamās sekas.

— Kāda bija kongresa gaisotne, ja salīdzina ar iepriekšējiem?

— Protams, mūs apmierina atraisītās «rokas» patērētāju kooperācijas attīstīšanai, darba organizēšanai. Taču gaisotne bija kritiska, spriega, un tieši ar to šis kongress, varbūt, atšķiras no iepriekšējiem. Turklāt — ir radikālas izmaiņas. Bija izteikti daudzi priekšlikumi republikas valdībai, kooperācijas sistēmas atbilstīgiem darbiniekiem. Tagad šie ieteikumi jāizsver un jācenšas realizēt.

— Paldies par sarunu.

Aina Iljina

• Vēstule redakcijai

Lai maksā un skatās rēzeknieši

Gribam izteikt savu viedokli par Latgales televīzijas programmu. Mēs uzskatām, ka tos līdzekļus, kuri jāpārskaita no Preiļu rajona budžeta Latgales televīzijai, labāk izlietot citiem mērķiem. Domājam, tam piekritīs arī citi Preiļu iedzīvotāji, jo cik tad daudz par mūsu rajona dzīvi Latgales televīzija rāda? Gan ziņu, gan citi raidījumi lielākoties ir par Rēzekni un Rēzeknes rajonu. Ja tā, tad lai maksā rēzeknieši un skatās. Mums iebildumu nebūs.

Preiļu iedzīvotāji (seko 11 paraksti)

• Versija

KO NOKLUSĒ GORBAČOVŠ

Augusta puča organizatoru advokāti pieprasīja ierobežot bijušās PSRS eksprezidenta pārvietošanās brīvību. Viņi uzskata, ka M.Gorbačovs iespējamā aizbraukšana uz ārzemēm var radīt situāciju, ka tiesas process nenotiek. Aizstāvība apgalvo, ka bijušajam PSKP ģenerālsekretāram ir ārkārtīgi svarīga informācija par pagājušā gada augusta notikumiem, un bez viņa komentāriem tiesā neiztik. Krievijas ģenerālprokurora vietnieks, Ārkārtējā stāvokļa valsts komitejas darbības speciālās izmeklēšanas grupas vadītājs Jevgeņijs Lisovs savukārt apgalvo, ka Mihails Gorbačovs nekādā nav saistīts ar puča iniciatoriem. Pats eksprezidents klusē...

TELEFONA SARUNAS

Vai Gorbačovs zināja par puču? Eksprezidents to noliedz. Grāmatā «Augusta pučs» viņš raksta, ka 18.augustā 9 no rīta viņš apspriedis kārtējos jautājumus ar viceprezidentu Janajevu, Ukrainas kompartijas CK pirmo sekretāru Gu-renko, Zinātnes un ražošanas asociācijas prezidentu Vojski. To apliecina arī dokumenti, kas ir «MN» rīcībā, — ierakstu PSRS VDK valdības sakaru dežūržurnālā kserokopijas. Taču divas stundas agrāk Gorbačovs runāja ar Janajevu, Šepinu un Pavlovu, divas reizes — ar Kručkovu. Par ko runāja pa tālruni eksprezidents ar četriem puča iniciatoriem?

«VIESI»

Savā grāmatā M.Gorbačovs par pārstiegumu nosaucis ārkārtējā stāvokļa komitejas atbalstīju parādīšanos Forosā 18.augustā. Pirmajā intervijā viņš sacīja, ka ar ultimātu no Maskavas ieradušies četri. Bet nosauca tikai vienu uzvārdu — prezidenta aparāta vadītāju Valēriju Boldinu. Pēc tam «parlamentāriešu» skaits palielinājās līdz pieciem. Atslepenoja arī viņu vārdus — PSRS VDK Apsardzes pārvaldes priekšnieks Pļehanovs, PSKP CK politbiroja loceklis Šepins, Aizsardzības padomes priekš-sēdētāja vietnieks Baklanovs un Jazova pirmais vietnieks — armijas ģenerālis Vareņnikovs. Iespējams, šie cilvēki patiešām todien bija Gorbačova vasarnīcā. Taču ir pamats šaubīties, ka tieši viņi veda sarunas ar eksprezidentu par ārkārtējā stāvokļa ieviešanu. Tajā pašā žurnālā ir fiksēts, ka 18.augustā plkst.13.04 no Maskavas uz Belbeku izlidoja speciāla lidmašīna, kurā bija Jazovs un Kručkovs. Plkst.19.31 viņi izlidoja no Krimas atpakaļ. Ko darīja šie augstie ierēdņi Forosas tuvumā?

Tajā pašā dienā no Krimas atgriezās vēl viens aktīvs puča dalībnieks — plkst.13.10 Maskavā ielidoja Pugo. Pārsteidz, ka neviens no viņiem ar Gorbačovu nav ticis. Vismaz eksprezidents par to klusē.

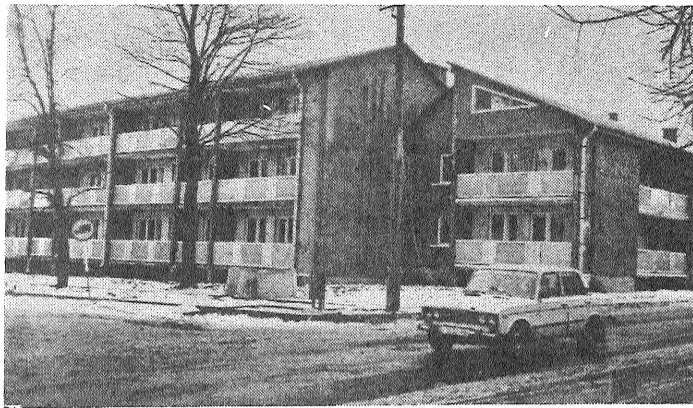
SAKARI

Nebūt ne viss ir skaidrs par Gorbačova izolāciju. Jā, valdības sakaru kanāli no automātikas bija atslēgti, un sazināties ar abonentiem varēja tikai ar telefonistes starpniecību. Dokumentārijā fiksēts, ka rīkojumu par to devis PSRS VDK Valdības sakaru pārvaldes priekšnieks Beda. Taču ir arī cita viņa pavēle — OS (operatīvo sakaru) kanālus ar Forosu atstāt automātiskajā režīmā. Tas nozīmē, ka stabili sakari ar prezidenta rezidenci bija. Kāpēc tos nevarēja izmantot Gorbačovs? Jo, kā viņš pats apgalvo, prezidentam uzticīgā apsardze pilnīgi kontrolēja vasarnīcas teritoriju.

Igors Baranovskis
«Moskovskije novosti»

Preiļos, Kooperatīvajā ielā uzbūvēta 34 dzīvokļu māja. 19 dzīvokļus saņēms pilsētas komunālās saimniecības uzņēmuma darbinieki. Laimīgo vidū apmetējs krāsotājs F.Mauriņš (uzņēmumā nostrādājis 31 gadu), apzaļumošanas meistare Z.Igolniece, šoferis P.Znotiņš un citi. Māju uzcēla pašu remontu un celtniecības iecirknis.

J.SILICKA foto

Par ko iestājas LZS

Zemnieku savienības biedru skaits pārsniedz tūkstoti, bet 1917.gadā, kad Savienība dibināta, piekritēju bija trīsdesmit tūkstoši un isā laikā to pulks palielinājās vēl par deviņiem tūkstošiem. Tādā pašreizējais sākums uzskatāms par bīklu. Bet atcerēsimies, ka arī citām no jauna veidotajām partijām biedru skaits nav diez cik liels, ka arī LLS, kas sākumā dižojās ar diviem simtiem tūkstošiem, tas iet mazumā un ka atlase uz LZS ir pedantiski rūpīga, biedru kartes numurs tiek iegravēts arī nozīmītē.

Iepriekš liberālākas pozīcijas, LZS savas rindas varētu dubultot. Bet lai kā, ar mierīgām sirdīm varam gaidīt Latvijas Republikas Augstākās Padomes likumu par politiskajām partijām. Varam būt mierā ar pašreizējo popularitāti, jo kādā no aptaujām bijām iekļuvuši trešajā vietā aiz LTF un LNNK, bet citā mūs apsteidza Zaļo partija un Politiski represēto apvienība. Var piebilst, ka te sava loma ir Zemnieku savienības bijušajai slavai un tām cerībām, ko latvieši tagad saista ar zemniecības atjaunotni. Esam izvēlējušies izdevīgu nišu, kurā labprāt kārotu iekļūt ikviens no mūsu politiskajiem konkurentiem. Par sadarbību ar LZS iestājas Zaļo partija un Liberālā partija, par sabiedrotajiem tiekam uzskatīti arī LNNK nometnē. Vārdu sakot, esam ierakstīti nacionāli radikālo spēku pamatsastāvā. Tuvināšanos izrāda arī Lauksaimnieku savienība. Daļa LLS aktīvistu uzsākusi Lauku (Centra) partijas veidošanu, bet ir arī citas domas: kāpēc gan cilvēki meklēs LLS veidotu partiju, ka nav meklējuši to pašu. Jāatzīst, ka laukos vispār lielākā daļa cilvēku negrib iesaistīties nevienā partijā.

Reālāk domājošie ir par tuvinašanos Zemnieku savienībai. Jāpiekrīt viņiem, ka tur, kur ir runa par saimnieciskiem jautājumiem — lauksaimniecības produktu cenām, nodokļiem, kapitālieguldījumiem —

visiem lauku cilvēkiem jētas kopā.

Pašlaik Latvijas Augstākajā Padomē bez šo rindu autora ir vēl pieci LZS biedri: Agris Jaunkļaviņš, Jānis Kinna, Pēteris Krūgajauzs, Edmunds Krastiņš un Stefans Rāzna. Dod, Dievs, lai arī jaunajā Saeimā būtu tikpat. Tomēr situāciju nevar uzskatīt par pārāk labvēlīgu.

Zināms, ka politiķu varā ir tautas politisko noskaņojumu ievērojami ietekmēt un virzīt vai pa kreisi, vai pa labi. Arī esošās un gaidāmās saimnieciskās grūtības pirmajā laikā var dot trumpjus tieši visradikālāk noskaņoto politiku rokās. Bet vēsu prātu jāvērtē, cik tālu var radikalizēties, un vai nacionālradiķālo politiku uzmanības un ietekmes lokā paliks tie cilvēki, kas nav pievienojušies nevienai partijai un nepiekrīt ļoti šaurai un vienpusīgai politikai. Tā viegli var notikt, un daudzi nonāktu kādas prokomunistiski vai prosociālistiski orientētas partijas klēpī.

Ja Zemnieku savienība grib būt gudra, ja tā piesakās aizstāvēt visu laukos dzīvojošo cilvēku intereses, tad mēs nedrīkstam palikt šaurā nišā, pārvērsties par ekstrēmistu saujiņu. To nevaram darīt arī tāpēc, ka jau esam uzņemti Eiropas Centra partiju koordinācijas tīklā, un Centra partijas, kā jau pats nosaukums rāda, politiskajā laukā ieņem centriskas pozīcijas. Jautājums, kuram grupējumam pieslieties parlamentā, pašlaik ir atklāts (kaut gan Stefans Rāzna jau reģistrējies «Satversmē»). Iespējams, ka vispareizāk oficiāli nepievienoties nevienai no abām frakcijām, bet vēlāk veidot savu — Zemnieku frakciju, kurai varētu pievienoties visi deputāti, kas simpatizē laukiem un brīvo zemnieku saimniecībām.

Aivars Berķis,
Latvijas Zemnieku savienības

JANVĀRĪ PIRMS 72 GADIEM

• Agrāk par to nerakstījām

«13.janvārī mūsu labā flangā iesākās tālākais uzbrukums ar pilnīgām sekmēm kā mūsu, tā arī poļu frontes. Mūsu frontē Jelgavas pulks ar saviem diviem bataljoniem (šā pulka viens bataljons sastādīja Daugavpils garnizonu) pēc nelielām sadursmēm ieņēma uzdotos punktus: Lageri — Boskoši — Vigoda — Biedij — Salvij — Jasmuiža — Radovka.

Rēzeknes pulks savā uzbrukuma ceļā bija sastapis diezgan stipru ienaidnieka

pretošanos pie Gavriem, Vaivodiem un Preiļiem, tomēr līdz vakaram pulks bija ieņēmis uzdotu rajonu: Radovka — Preiļi — Zondari. Pulks bija saņēmis 13 gūstekņus, artilērijas munīcijas ratus ar lādīņiem un vienu 48-līniju haubici. Sevišķi stipru pretošanos ienaidnieks izrādījis landesvēra uzbrukuma rajonā pie Moskvīnu, Rumpu, Punaij un Anspaku sādžām. Ar stipru uzbrukumu ienaidnieks bij izsists un landesvērs ieņēmis uzdotu līniju — Zondari — Pastari, saņemti 40 gūstekņi un ložmetējs, arī landesvērs bija cietis nelielus zaudējumus.»

Šis ir fragments no Pētera Radziņa grāmatas «Latvijas atbrīvošanas karš». Par to (izdots 1990.gadā) lika atcerēties fotogrāfija laikraksta «Diena» 25.janvāra numurā, kur autoru redzam kā piekto no kreisās pirmajā rindā starp Latvijas armijas štāba virsniekiem. Grāmatā minētie vietu nosaukumi ņemti no to laiku militārajām kartēm un brīžiem labi jāpādomā, kā šo vietu sauc tagad.

Ģenerālis Pēteris Radziņš ar 1919.gada 29.oktobri un līdz kara ar lieliniekiem beigām izpildīja Latvijas armijas štāba priekšnieka vietu, tātad caur viņa rokām gājušas visu operāciju plānošana un vadīšana. Ievadā viņš uzsver, ka Latgales atbrīvošanas atainojums sniegts pēc paša un kara biedru atmiņām, kā arī izmantoti dokumenti, ka šim kaujām Latgalē Latvijas Republikas vēsturē bija pat lielāka nozīme par Bermonta sakāvi.

Kā vēlēja Latvijas Republikas Saeimu

Nākamgad, acīmredzot, vēlēsim Saeimu — augstākās varas orgānu. Ne visiem, sevišķi gados jaunajiem, ir skaidrs, kā tas notiks. Piedāvājam vienu no pirmās Latvijas Republikas Saeimas vēlētajiem, Latvijas Zemnieku savienības biedra kopš 1933.gada E.Kļaviņa atmiņas.

Kaut precīzi nezinām laiku, kad būs Saeimas vēlēšanas, nešaubāties, ka tās notiks saskaņā ar Satversmes 6.pantu, kas nosaka, ka to ievēlēs vispārīgās, vienlīdzīgās, atklātās un proporcionālās vēlēšanās.

Latvijas Republikas Saeimā agrāk bija jāievēl 100 deputāti. Visā Latvijā izveidoja piecus vēlēšanu apgabalus ar aptuveni vienādu ievēlamo deputātu skaitu: Rīgā — 20, Vidzemē — 23, Latgalē — 27, Kurzemē un Zemgalē pa 15, ko noteica proporcionāli iedzīvotāju skaitam. Katra partija vai cilvēku grupa, kas bija savākusi notariāli apstiprinātus simt pilsoņu parakstus, varēja iesniegt savus deputātu kandidātu sarakstus. Katrā apgabalā tie bija savi, dažas partijas — Zemnieku savienība, sociāldemokrāti un citas — savus iesniedza visos piecos vēlēšanu apgabalos. Dažas partijas vai grupējumi to darīja vienā apgabalā, kur cerēja iegūt kādu mandātu. Zemnieku savienības pirmais kandidāts Kārlis Ulmanis vienmēr tika ierakstīts visos sarakstos, tāpat sociāldemokrāti rīkojās ar Jāņa Pliekšāna — Raiņa kandidatūru.

Visus kandidātu sarakstus iespieda tipogrāfijā un katram balstiesīgam iedzīvotājam piegādāja mājās vismaz nedēļu iepriekš — visu komplektu, kurā dažkārt bija krietni pāri diviem desmitiem sarakstu. Vēlētajiem bija pietiekoši daudz laika tos izpētīt un izšķirties, par kādiem kandidātiem balsot. Vēlēšanu dienā balsotājs ar izvēlēto sarakstu ieradās iecirknī, uzrādīja pasi, kurā iespieda zīmogu par piedalīšanos vēlēšanās, saņēma aplokšni, kurā bija jāieliek saraksts un jāiemet urnā. Vēlēšanu sarakstu nebija.

Satversmes vēlēšanās 1920.gadā aprīlī bija negrozāmie saraksti, bet visu četru Saeimu vēlēšanās — grozāmie.

Negrozāmie saraksti nebija lieli, visi kandidāti ar kārtas numuriem sagrupēti viens zem otra, vēlētais nedrīkstēja neko svītrot vai pierakstīt klāt. Ja no šī saraksta bija jāievēl noteikts skaits deputātu, piemēram, pieci, tad ievēlēti tika pirmie pieci, sestais bija pirmais kandidāts saņemts deputāta mandātu, ja kāds no ievēlētajiem nespēja pildīt pienākumus.

Grozāmie saraksti bija prāvas lapas lielumā, katram kandidātam bija piešķirts kārtas numurs un līdzās rezervēta pāris centimetru plata josla, norobežota ar svītru, ko dēvēja par talonu. Ja vēlētais to urnā iemeta bez izmaiņām, partija dabūja vienu balsi, kā arī katrs kandidāts, ja kandidāti tika svītroti un jauni netika pierakstīti, partija tāpat dabūja vienu balsi, ko ieguva arī nenostriepotie kandidāti, bet ja klāt bija pierakstīti jauni uzvārdi, atzīmējot kārtas numuru, vārdu un uzvārdu (no citām partijām) — saraksts nedabūja pilnu balsi, bet tikai daļēju.

Tā bija sarežģīta sistēma, kas ne sevišķi taisnīga, sadalot deputātu mandātus partijai, sevišķi sīko, starpā. Tagad visās valstīs spēkā ir procentu klauzula, vispopulārākā — piecu. Ja saraksts nedabū piecus procentus no nodotajām balsīm, neiegūst deputāta mandātu. Šķiet, ka bez tādas kārtības neiztik arī mums.

Latvijas pirmās republikas pēdējā Saeimā sociāldemokrātiem bija 21 deputātu vieta, Zemnieku savienībai — 14, plus pie tā Latgales kristīgo demokrātu astoņi deputāti, visām pārējām 23 partijām un grupām atlika pamatotas bažas par bistamajiem pieciem procentiem.

Varbūt arī mūsdienai Latvijā var likt lietā iecirkņu un proporcionālo vēlēšanu sistēmu, kas aizvien lielāku popularitāti iegūst pasaulē. Bet tas ir LR Augstākās Padomes ziņā, kurai nepieciešams pieņemt likumu par politiskajām partijām un Saeimas vēlēšanām.

«Ceiruleits» labdarības koncertā Zaķusalā

Organizācijas «Glābiet bērnus» un Latvijas TV rīkotajā žēlsirdības maratona labdarības koncertā šī gada 25.janvārī piedalījās Preiļu rajona skolēnu jaunrades centra Līvānu bērnu jaunrades nama etnogrāfiskais ansamblis «Ceiruleits» Annas Kārkles vadībā. Koncertā dziedātās latgaliešu tautas dziesmas bija mūsu velte tiem daudzajiem bērniem, invalīdiem, kuru dzimtā puse ir Latgalē.

Pūralāde ar dūraiņiem, mētelīšiem, zekītēm, bērnu drēbītēm un mantiņām un arī smaržīgo lauku sieru, cerams, iepriecinās ne vienu vien Baldones bērnu nama mazo iemītnieku. Bet Kristīnes un Edgara vecmāmiņas ceptā rudzu maize dos spēku organizācijas «Glābiet bērnus» priekšsēdētājam Ingūnai Ēbelei un viņas palīgiem — Veltai Puriņai un citiem — svētajā žēlsirdības misijā.

Maratons nav beidzies, jo pie orga-

nizācijas griežas tie, kam vajadzīga palīdzība un tie, kas var palīdzēt. Galvenais maratona uzdevums ir piesaistīt sabiedrības uzmanību bērniem. Organizācijas «Glābiet bērnus» darbības programmas pamatā ir viens no 1989.gada 20.novembrī pieņemtās ANO Bērnu tiesību konvencijas postulātiem: «Katram bērnam ir tiesības piedzimt veselam, izaugt par veselu, pilnvērtīgu, attīstītu, izglītotu, sociāli nodrošinātu sabiedrības locekli».

Valija Plokāne,
Preiļu rajona SJC Līvānu bērnu jaunrades nama pulciņu darba organizatore

P.S. Par atbalstu un palīdzību, risinot transporta un benzīna problēmu, paldies 21.PMK priekšniekam Romānam, Jēkabpils 8.AK priekšniekam Ceplim, Līvānu slimnīcas galvenajam ārstam Sosedovam.

DZĪVES PILNESTĪBAS IZJŪTA

Svētki aptur dzīves rutīnu, laiks apstājas, un cilvēku pārņem sajūta, ka dzīve ar šo mirkli var pārvērsties, sākdamās no jauna — citāda. Svētki atbrīvo.

Šo neizsakāmo un neapkrastāmo svētku izjūtu nesen pārdzīvoja Anna Spūle — Vārkavas bibliotēkas ilggadējā vadītāja. Ciema sabiedrība, rajona kultūras darbinieku pārstāvji un tuvinieki ievadīja viņu pensionāru kārtā. Kārtojot jubilāres dokumentus, rajona galvenās bibliotēkas direktore Ināra Batarāga bija patīkami pārsteigta: Annas Spūles darba grāmatīnā bija tikai ieraksts par viņas pieņemšanu darbā Ančkinu bibliotēkā un sakarā ar bibliotēku tīkla centralizāciju — par pārcelšanu par Vārkavas ciema bibliotēkas vadītāju. Būtībā — tikai viena darba vieta. Kultūras darbinieku vidū tā ir vairāk nekā reta parādība.

Bet šis vienīgais ieraksts būtiski ataino visu Annas Spūles dzīvi. Ančkinu bibliotēka — tāda sīka, nīkuļojoša vienība. Toties tuvāk mājām. Telpai bija slikta apkure, mūždien nokvēpuši zemie griesti, — tikvien bija tās godības kā glaunais uzraksts «bibliotēka».

Nesalīdzināmi labāki darba apstākļi ir Vārkavā. It sevišķi pēc nesenā kapitālā remonta. Tagad Annu Spūli var apskaut ne viens vien viņas lauku kolēģis. Bibliotēka kopā ar tautas namu izvietoja kapitālā koka mājā ar augšiem griestiem un centrālapkuri. Pietiek gan gaismas, gan gaisa, gan siltuma. Ir tikai pašai jādomā par gara gaismu, par to, kā gaišāku vērst kultūras dzīvi Vārkavas pusē.

Ciems nav no lielajiem — tikai kāds pustūkstošs iedzīvotāju. Bibliotēkā ir 153 lasītāji, bet apmeklētāju skaits aizvadītajā gadā bija 1208. Grāmatu skaits sastāda 10269 vienības, izsniegums — 6723 eksemplārus. Tiklāt — skaitļi.

Skaitļi raksturo tikai bibliotēkas darba vienu pusi. Bet ir vēl otra. Un to nevar iekļaut skaitļos vai ierakstos. Tas ir tā sauktais darbs ar lasītājiem. Un ar katru atsevišķi tas izpaužas pilnīgi citādi. Viena lieta ir vēl tikko lasītsākušajam ieteikt kādu bilžu grāmatu, bet pilnīgi citādu atieksmi prasa pret sevi neklātienē studējošais. Pēdējais atnāk ar garumgaru sakarstu, domājot, ka bibliotēkā atradīs visas sev nepieciešamās mācību grāmatas un palīgizdevumus. Un te nu bibliotēkai

nākas gan sazināties ar rajona galveno bibliotēku un pārliecināties, vai mūsu rajonā vispār ir pieprasītā literatūra vai arī vajadzīgo grāmatu pasūtīt caur starpbibliotēku abonementu. Pa šiem gadiem ir iepazītas katra lasītāja intereses, daudziem arī taktiski ievirzītas vajadzīgās slīdēs jau no pašas mazotnes. Un tā droši vien būs arī ar vārkaviešu jauno paaudzi. Paldies Dievam, lielle reorganizāciju laiki beigušies, un Vārkavā atkal ir skola. Pagaidām gan vēl tikai pamatskola. Bet ar to jau arī ir ielikti pamati ciema atdzimšanai.

Un tieši viņiem — mazajiem var rīkot Dzejas un Mākslas dienas. Var stāstīt par slaveniem novadniekiem, kuri savu mīlestību uz dzimteni ir saglabājuši arī svešumā. Var runāt par O. Dzeņa un A. Spoga dzeju, lasot viņu latgaliskās vārsmas, var atpazīt ciema vēsturi, var iemācīt mīlestību uz dziesmu un grāmatu.

Tieši par šādu mīlestības ieaudzinašanu uz dziesmu un grāmatu pateicis jubilāres meita. Bet folkloras ansamblis Annu Spūli sumināja ar skanīgām dziesmām. Pati jubilāre ir viena no šī kolektīva dvēselēm. Atzinīgus vārdus pensionārei vēltija pagasta vadība: gan bijusi, gan tagadējā — Veronika Vaivode un Marija Dzerkale. Goda vieta svinībās atradās arī jubilāres dzīvesbiedram. Kopā dzīve nodzīvota, kopā svētki nosvinēti. Pat visgrūtākajos laikos galvenā mūsu tautas nacionālās identitātes glabātāja allaž ir bijusi ģimene. Senākos laikos ģimenes tikās gan ikdienā, gan svētkos, palīdzot citu citai novākt sienu, labību, linus, jaunieši pa vakariem pulcējās vakarēšanās, kuru laikā plūca spalvas spilveniem, vērpa, auda jostas. Tur viņi iepazīs ar tautas kultūras bagātībām, dziedāja dziesmas, lejoja, gāja dažādās rotaļās.

Šodien to atkal mēs godā ceļam. Sākot ar ģimenes godībām, ar dziedāšanu folkloras ansambļos, ar tematiski ievirzītiem jauniešu sarīkojumiem. Un tā vien šķiet, ka šodien Vārkavai atgūt kādreiz garais bagāta novada skaņu nebūs nemaz tik grūti. Ir arvien pieaugoša ciemnieku interese par savu dzimto pusi un tās kultūrvēsturi, ir prasmīgi un autoritatīvi kultūras darbinieki. Ir Annas Spūles darba pieredze un vēlēšanās strādāt.

Volde-mārs Romanovskis

Sargāsimies no gripas!

Ziemas mēnešos ik gadus tiek reģistrēta paaugstināta saslimstība ar akūtām elpošanas ceļu vīrusu infekcijām un gripu. Tas izskaidrojams ar gripas vīrusa tipu maiņšanos un pastāvīgo cirkulāciju. Tādējādi iznāk, ka iedzīvotājiem nav imunitātes, proti, neuzņēmības pret jauno vīrusu tipu, kas izveidojies pirms kārtējās epidēmijas sākuma. No slimā cilvēka vīrusi izplatās pa gaisu sīku pilieni veidā. Tāpēc epidēmijas procesā vienlaicīgi var tikt ierauts liels skaits cilvēku, kas savukārt pēc kāda laika pašī kļūst par gripas vīrusa perēkli.

Latvijai ir cieši ekonomiskie un kultūras sakari ar daudzām pasaules valstīm, tādējādi faktiski nav iespējams izslēgt gripas vīrusa ievāzāšanu. Pirms šīs gripas sezonas šī slimība tika reģistrēta Vācijā, Grieķijā, Zviedrijā, Korejā, Latīņamerikas valstīs un Krievijas lielākajās pilsētās Maškavā un Sanktpēterburgā.

Rīgā, Liepājā, Daugavpilī un Rīgas rajonā cilvēki ar gripu sāka slimot 6.janvārī. Tiek konstatēti aizvien jauni saslimšanas gadījumi. No 13. līdz 19.janvārim Rīgā reģistrēti 8718 gripas slimnieki. Tas ir divas reizes vairāk nekā iepriekšējā nedēļā. Vairāk nekā 60 procenti no saslimušajiem ir bērni.

Kas būtu jādara, lai nesaslimtu ar gripu? Mūsu ieteikumi būtu šādi:

— pēc iespējas mazāk kontaktēties ar iespējamām infekcijas perēkļiem, nepiedalīties pasākumos, kas notiek slēgtās telpās. Tas sevišķi attiecas uz bērniem, taču arī pieaugušajiem vajadzētu atteikties no masu pasākumiem un komandējumiem; — vēdināt telpas un uzkopēt tās ar mitru

lupatu;

— kinoteātros un citās līdzīgās iestādēs pagarināt intervālus starp seansiem, lai telpas varētu labāk izvēdināt;

— lietot vitamīniem bagātu uzturu, dzert dabīgās sulas un ēst dārzeņus, kas satur fitoncīdus.

Pretgripas potes visefektīvākās ir pirms epidēmijas. Taču arī epidēmijas izplatīšanās sākumā vakcinācija samazina saslimstību 1,5 līdz 2 reizes. Vakcīnu iepilina degunā. Potētie cilvēki, ja arī saslimst ar gripu, slimo vieglākā formā un ātrāk izvešojas. Viņiem parasti nav nekādu sarežģījumu. Visi, kuri vēlas potēties pret gripu un kuru veselības stāvoklis to atļauj, var griezties savā poliklīnikā, taču potes diemžēl var saņemt tikai pieaugušie.

Var ieteikt citus preparātus. Piemēram, oksolīna ziedi. Ar to jāieziež nāsis pirms izešanas no mājas, darba laikā un pirms došanās mājup, tas ir, kad iespējami kontakti ar slimniekiem. Pieaugušie var lietot arī remantadīnu un citus ārstniecības preparātus. Tos izvēlēties palīdzēs iecirkņa ārsts, kas izrakstīs recepti.

Gripas simptomi ir galvassāpes, paaugstināta temperatūra, klepus, iesnas un slikta pašsajūta. Slimniekam tūlīt jāliekas gultā. Viņam jādod zāles temperatūras pazemināšanai un sāpju remdēšanai, daudz jādzēr, un noteikti jāizsauc mājās ārsts.

N.Šubins,
Labklājības ministrijas veselības departamenta speciālists, ārsts epidemiologs

Ugunsgrēku mazāk nekļūst

1991.gadā mūsu rajonā notikuši 54 ugunsgrēki, kuros gājušas bojā materiālās vērtības par apmēram 100 tūkstošiem rubļiem. Tas negatīvi ietekmē rajona ekonomisko un sociālo attīstību.

Ugunsdzēsības dienestam vienam pašam šo problēmu neatrisināt, nepieciešama savstarpēja izpratne un sadarbība ar dažādu rangu uzņēmumu un saimniecību vadītājiem un iedzīvotājiem. Diemžēl daudzi vadītāji joprojām ignorē pat viselementārākos ugunsdrošības noteikumus, un ugunsnelaime ir klāt.

Ugunsdzēsības dienesta darbinieki arī 1992.gadā par galveno uzskatīs profilakses pasākumus, bet, ja būs nepieciešams, pielietos administratīvās ietekmēšanas līdzekļus tiem, kas negrib ievērot ugunsdrošības noteikumus.

Sācies 1992.gads, aizritējis tikai viens mēnesis, bet jau notikuši četri ugunsgrēki. Materiālie zaudējumi tiek precizēti. Piemēram, 4.janvārī Rušonas pagasta Baškos no dega firmas «Latgales celtnieks» Preiļu dzelzbetona izstrādājumu iecirkņa galdniecības darbnīca. 7.janvārī Līvānos kādā dzīvoklī ugunsnelaimi radīja īssavienojums ledusskapī. Sabojāts personiskais īpašums. 11.janvārī Rožupes pagasta Rožupē aizdegās un tika sabojāts traktors T-150.

Turpinās apkures sezona. Lai jūsu mājās neienāktu ugunsnelaime, krāšņu kurināšanā un dažādu apsildes līdzekļu lietošanā ievērojiet ugunsdrošības noteikumus. Un pirmām kārtām — neatstājiet tos bez uzraudzības.

V.Sokolovs,

Preiļu rajona ugunsdzēsības inspektors

Kopsaimniecības «Ezerciems» privatizācijas komisija

paziņo, ka kopsaimniecības «Ezerciems» pārveidošanas kopsapulce notiks 1992.gada 28.februārī plkst.11.00 Lazdānu medpunkta telpās. Reģistrācija no plkst.9.00.

Ar pārveidošanas materiāliem var iepazīties kopsaimniecības kantorī.

Kopsaimniecības «Smelteri» privatizācijas komisija

paziņo, ka paju sabiedrības veidošanas kopsapulce notiks nevis 24.februārī, kā bija paziņots iepriekš, bet 21.FEBRUĀRĪ PLKST. 11.00.

Aicinām piedalīties kapitāla daļu īpašniekus, mantiniekus vai pilnvarotas personas.

PREIĻU RAJONA KOLHOZA «ZELTA VĀRPA» PRIVATIZĀCIJAS KOMISIJA

sasauca kolhoza pārveidošanas sapulci šī gada 28.februārī plkst.10.00 Līvānu kultūras nama zālē. Daļiņnieku reģistrācija no plkst.8.30, uzrādot personu apliecinošu dokumentu.

Aprēķināto paju īpašniekiem vai viņu pilnvarotām personām ar notariāli apstiprinātu pilnvaru ierašanās obligāta.

Ar statūtu projektu var iepazīties kolhoza dispečerpunktā.

PĀRDOD

vibroaparātu gāzbloku izgatavošanai. Zvanīt 44483.

MEKLĒJU

privātskolotāju angļu valodas apgūšanai.Tel. 57527.

Man rokas mierā saliek
Un mīļās sejas tumst,
Te viss, kas darīts, paliek,
Es nešķiros no jums.
Saunas etnogrāfiskais ansamblis izsaka līdzjūtību Marijai Briņķei, TĒVU uz mūža mājām izvadot.

Aiziet gadi, aiziet mūži,
Trejas lietas neaiziet.
Paliek saule, paliek zeme,
Paliek darbi padarīti.
T.dz.

Izsakām līdzjūtību Marijai Bergmanei, MĀMUĻU smiltājā izvadot.
Silajāņu pagasta valde

Cilvēka mūžs ir tik līdzīgs koklei,
Pārtrūka stīgas, un viss paliek kluss.
J.Silazars
TIN kolektīvs izsaka līdzjūtību Lilijai Upeniecei, TĒVU smiltājā izvadot.

Lēks saulīte citu ritu
Druvas, silus apraudzīt.
Tu gulēsi mūža miegu
Baltos smilšu palagos.
T.dz.
Izsakām līdzjūtību Bronislavai Catlakšai sakarā ar MĀTES nāvi.
Preiļu SCO kolektīvs

Līvānu mākslas skola ORGANIZĒ AUDZĒKŅU UZŅĒMŠANU SAGATAVOŠANAS KLASĒ BEZ VECUMA IEROBEŽOJUMA.

PIE SKOLAS TIEK ORGANIZĒTA TĒLOTĀJMĀKSLAS STUDIJA PIEAUGUŠAJIEM.

Pieteikties personīgi Lāčplēša ielā 1 darb-dienās no plkst.15.00 līdz 20.00. Tālrunis 42796.

Līvānu pilsētas iedzīvotāju zināšanai

Līvānu dzīvokļu un komunālo saimniecību uzņēmuma priekšnieks LEONĪDS ŠEFLERS pieņem iedzīvotājus katru pirmdienu pilsētas valdē no 8.30 līdz 13.00. Tālrunis: 44389.

Līvānu pilsētas iedzīvotāju zināšanai

Avārijas gadījumos jāzvana: 44004 — ugunsgrēka izcelšanās, 44064 — gāzes noplūde, 44979 vai 44914 — ūdensapgādes un kanalizācijas avārijas.

Galv. redaktors
Pēteris Pizelis

REDAKCIJA

Antons Rancāns — galv.redaktora vietnieks (tāl.22154), Ligija Zenķeviča — krievu izdevuma redaktore (tāl.22154), Tamāra Elste — tehniskā redaktore (tāl.21759), Silvija Jokste (tāl.22203), Aina Iļjina (tāl.21985), Līvija Rancāne (tāl.21996), Volde-mārs Romanovskis (tāl.21985), Jānis Silickis (tāl.21769) — korespondenti, Ināra Dzene — grāmatvede (tāl.22305), Žanna Meluškāne — datortālruni operatore (tāl.21759), Anastasija Skutele — tulkotāja, Tatjana Nīkulina — mašīnrakstītāja.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950.gada 29.marta otrdienās un ceturtdienās. Reģistrācijas apliecība Nr.0091. Dibinātājs un izdevējs — apgāds «Avīze», Rīgā, Kr.Barona ielā 2. Iespiests Daugavpils tipogrāfijā, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. Viena iespiedloksne. Pas. 132. Metiens 12049 eksemplāri (latviešu izdevumam 8974, krievu — 3075).

REDAKCIJAS ADRESE:

228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Sludinājumus pieņem redakcijas grāmatvedībā katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no plkst.10.00 līdz 12.00 un no plkst.14.00 līdz 17.00 (tāl.22305).
Pasūtījuma indekss 68169.